

By socialization we understand the process of entering a person into the social environment, which can proceed in two ways: passive adaptation of the individual to the demands of society; active interaction of a person with society, aimed at its transformation and renewal. The result of socialization is socialization as a personal new formation, which contains knowledge about social norms and values, the corresponding positive or negative attitude towards them and the corresponding perception of them, and active-creative or, on the contrary, indifferent or passive use in one's own life.

Cognitive, emotional-value and behavioral components of socialization were determined for the study of relevant criteria and their indicators in diagnosing the level of socialization of students with special educational needs.

It has been established that the prevailing level of education in the educational environment of a higher education institution is the average level of socialization of students with special educational needs; the indicator of the low level of socialization of such students is high, and very few students with disabilities have a sufficient level of socialization. Hence, it is logical to conclude that it is necessary to find new content, forms and methods of socialization of such students in institutions of higher education. It is important to create a developmental educational environment for people with special educational needs, taking into account their life experience, involving them in the organization of the system of educational and physical culture and health activities.

Further research is needed to develop methodological recommendations to ensure continuity in the study of various aspects of the socialization of the personality of an education seeker with special educational needs in different age periods.

Key words: socialization, socialization, education seeker, person with special educational needs, social competence.

УДК 373.2-051:378

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.91.20>

Дурманенко О. Л.

ФОРМУВАННЯ ОЦІНЮВАЛЬНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У процесі реалізації компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців важливою є проблема формування оцінювально-аналітичної компетентності. Ця компетентність дає змогу педагогічним працівникам закладу дошкільної освіти об'єктивно діагностувати та аналізувати якість організації освітньої діяльності та її результативність у контексті вимог державного стандарту дошкільної освіти. Звідси актуальність проблеми є очевидною.

Мета статті полягає в аналізі змісту, форм і методів формування оцінювально-аналітичної компетентності майбутніх вихователів у процесі їх професійної підготовки. Для реалізації визначеної мети необхідним є вирішення наступних завдань: уточнення змісту поняття оцінювально-аналітичної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти та її структури; аналіз специфіки формування оцінювально-аналітичної компетентності у процесі вивчення здобувачами вищої освіти освітнього компоненту «Оцінювання та забезпечення якості дошкільної освіти» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньою програмою Дошкільна освіта. Методи дослідження: аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації.

У статті уточнено визначення досліджуваного поняття як здатності майбутнього фахівця успішно виконувати професійні функції, здійснювати та аналізувати результати моніторингу якості освітньої діяльності з метою коригування освітнього процесу відповідно до можливостей і потреб здобувачів освіти, а також діагностувати й інтерпретувати реальний рівень сформованості компетентностей у здобувачів освіти відповідно до державного стандарту дошкільної освіти. Відповідно до структури оцінювально-аналітичної компетентності когнітивною її складовою визначено систему моніторингових знань; операційно-технологічною – моніторингові вміння та навички; а також наголошено на мотиваційно-ціннісній складовій як особистісному її компоненті.

Доведено, що нормативний освітній компонент «Оцінювання та забезпечення якості дошкільної освіти» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньою програмою Дошкільна освіта (ВНУ імені Лесі Українки) слугує одним із засобів формування оцінювально-аналітичної компетентності майбутніх вихователів.

Подальшого дослідження потребує розробка методичних рекомендацій з вибору інструментарію діагностування сформованості моніторингових умінь і навичок у здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Ключові слова: оцінювально-аналітична компетентність, моніторинг, якість дошкільної освіти, здобувач вищої освіти, освітній компонент.

Об'єктивне та професійне оцінювання якості освітньої діяльності закладу дошкільної освіти, аналіз його результатів та коригування мети, змісту, форм і методів організації та реалізації навчально-виховного процесу в сучасному закладі, створення розвивального середовища є одним із важливих чинників оптимізації дошкільної освіти. Невипадково у Професійному стандарті «Вихователя закладу дошкільної освіти» однією із провідних професійних компетентностей визначено оцінювально-аналітичну як здатність вихователя здійснювати й інтерпретувати результати моніторингу якості освітньої діяльності, а також визначати рівень сформованості компетентностей у здобувачів освіти відповідно до державного стандарту дошкільної

освіти [3]. Звідси *актуальною* є проблема пошуку нових підходів до організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, орієнтованого на формування моніторингових знань, умінь та навичок майбутніх фахівців – здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта; формування їх знань та вмінь аналізувати результати моніторингу якості дошкільної освіти й відповідно коригувати освітню діяльність закладів дошкільної освіти та якісно діагностувати сформованість ключових компетентностей у здобувачів дошкільної освіти (відповідно до державного стандарту дошкільної освіти [4]).

Проблема формування оцінювально-аналітичної компетентності майбутніх фахівців, як свідчить аналіз різних наукових публікацій, не є новою. Так, використання міжнародного інструментарію у дослідженні якості освітньої діяльності сучасного закладу дошкільної освіти (ECERS) аналізують Н. Гагаріна та С. Скурченко. Методологічні засади оцінювання як складника моніторингу якості дошкільної освіти висвітлюються в працях О. Косенчук та Ю. Косенчук. У свою чергу, А. Богуш у навчальному посібнику «Методична робота в закладах дошкільної освіти» детально розкриває сутнісно-технологічні аспекти контрольно-аналітичної діяльності вихователя-методиста в закладі дошкільної освіти. Т. Смагіна досліджує деонтологічну складову оцінювально-аналітичної компетентності педагога. С. Покрова аналізує критерії, рівні та показники сформованості оцінювальної компетентності вчителів початкових класів. К. Крутій зупиняється на вивченні теоретичних основ та практичних аспектах здійснення моніторингу освітньої діяльності сучасного закладу дошкільної освіти, акцентуючи увагу на тому, що саме моніторинг є дієвим засобом управління якістю дошкільної освіти. Специфіку оцінювання якості освітньої діяльності закладу дошкільної освіти вивчає О. Дурманенко. Звідси логічно випливає, що досліджувана проблема певною мірою вивчена.

Метою статті є аналіз змісту, форм і методів формування оцінювально-аналітичної компетентності майбутніх вихователів у процесі їх професійної підготовки. Для реалізації визначеної мети необхідним є вирішення наступних завдань: 1) уточнення змісту поняття оцінювально-аналітичної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти (ЗДО) та її структури; 2) аналіз специфіки формування оцінювально-аналітичної компетентності у процесі вивчення здобувачами вищої освіти освітнього компоненту (ОК) «Оцінювання та забезпечення якості дошкільної освіти» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньою програмою Дошкільна освіта. *Методи дослідження*: аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації.

Професійна підготовка майбутніх фахівців ґрунтується на компетентнісному підході, згідно якого результатом системи професійної підготовки є професійна компетентність фахівця як базова характеристика його професійної діяльності, що містить змістовий (знанневий) та процесуальний (умінневий) компоненти. Коли ж ми говоримо про професійну компетентність майбутніх педагогічних працівників закладу дошкільної освіти (як і вчителів початкової школи, інших педагогів), то йдеться про професійно-педагогічну компетентність як складну систему професійно-особистісних якостей педагога, яка формується внаслідок інтеграції досвіду, теоретичних знань, практичних умінь, значущих для педагога особистісних якостей [5]. Зауважимо також, що саме поняття компетентності акцентує увагу на ключових питаннях поведінки особистості фахівця, які впливають на результати його діяльності, тобто компетентність – це здатність вирішувати виробничі завдання, в той час, як компетенція є стандартом поведінки, що забезпечує цю здатність.

Для розкриття сутності оцінювально-аналітичної компетентності доцільно, на нашу думку, скористатися визначеною в Законі України «Про освіту» категорією компетентності як динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особистості успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [6].

У професійному стандарті «Вихователь закладу дошкільної освіти» трудовою функцією вихователя закладу дошкільної освіти визначено організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу [3]. Для успішної реалізації цієї функції слугує низка фахових компетентностей, серед яких чільне місце займає й оцінювально-аналітична компетентність, яка визначена як здатність здійснювати та інтерпретувати результати моніторингу якості освітньої діяльності для адаптації та коригування освітнього процесу відповідно до можливостей і потреб здобувачів освіти та визначати рівень сформованості компетентностей у здобувачів освіти відповідно до державного стандарту дошкільної освіти [3].

Стосовно структури професійної компетентності, то І. Смагін визначає три її основні компоненти [7]: когнітивну складову – базові знання; особистісну – ставлення, оціночні судження та цінності та операційно-технологічну складову – практичні уміння, навички та досвід.

Конструктивними у контексті нашого дослідження є міркування Т. Смагіної, яка наголошує на ролі саме другого компоненту у структурі оцінювально-аналітичної компетентності педагога. Вчена зазначає, що саме цей компонент яскраво розкриває особистісні риси педагога, наприклад, здатність відчувати проблеми, проявляти співчуття, виявляти справедливість, толерантність, повагу до вихованця, гнучкість мислення, цілеспрямованість, що дає можливість розкрити мотиви і прагнення здобувачів освіти. Авторка визначає мотиваційно-ціннісну складову як особистісний компонент, як деонтологічний складник оцінювально-аналітичної компетентності педагога [8].

Узагальнивши різні підходи до визначення змісту оцінювально-аналітичної компетентності, її структури та специфіки професійної діяльності майбутніх вихователів, нами уточнено визначення досліджуваного поняття як здатності майбутнього фахівця успішно виконувати професійні функції, здійснювати та

аналізувати результати моніторингу якості освітньої діяльності з метою коригування освітнього процесу відповідно до можливостей і потреб здобувачів освіти, а також діагностувати й інтерпретувати реальний рівень сформованості компетентностей у здобувачів освіти відповідно до державного стандарту дошкільної освіти.

Відповідно до структури оцінювально-аналітичної компетентності когнітивною її складовою є знання: засади здійснення моніторингу в освітньому процесі; технології проведення моніторингу якості освітньої діяльності; сфер застосування результатів моніторингу якості освітньої діяльності; методи оцінки результатів рівня сформованості ключових компетентностей у здобувачів освіти; сфери застосування результатів оцінки рівня сформованості ключових компетентностей у здобувачів освіти. А також – операційно-технологічний компонент – вміння та навички: дотримуватись вимог здійснення моніторингу освітньої діяльності в ЗДО; обирати відповідні цілям моніторингу критерії, індикатори, методи моніторингу якості дошкільної освіти; інтерпретувати результати моніторингу якості освітньої діяльності для адаптації та коригування освітнього процесу, забезпечення комфортного переходу з сімейного до освітнього середовища, з закладу в заклад, з рівня дошкільної освіти на рівень початкової освіти, комунікації з батьками; обирати та застосовувати методи оцінки результатів рівня сформованості ключових компетентностей та спільних для них умінь у здобувачів освіти; інтерпретувати результати оцінки рівня сформованості ключових компетентностей у здобувачів освіти для адаптації та коригування освітнього процесу та комунікації з батьками (рис. 1).

Особистісна складова оцінювально-аналітичної компетентності вихователя інтегрує когнітивну та операційно-технологічну складові й найбільшою мірою враховує специфіку професійної діяльності: організацію освітнього дитячого розвивального середовища, взаємодію не лише з дітьми дошкільного віку – здобувачами дошкільної освіти, але з їхніми батьками, з громадськістю, з медичними, культурними закладами, наступність з освітнім процесом у початковій школі тощо, а також забезпечує достовірність та об'єктивність аналізу результатів оцінювальної діяльності.

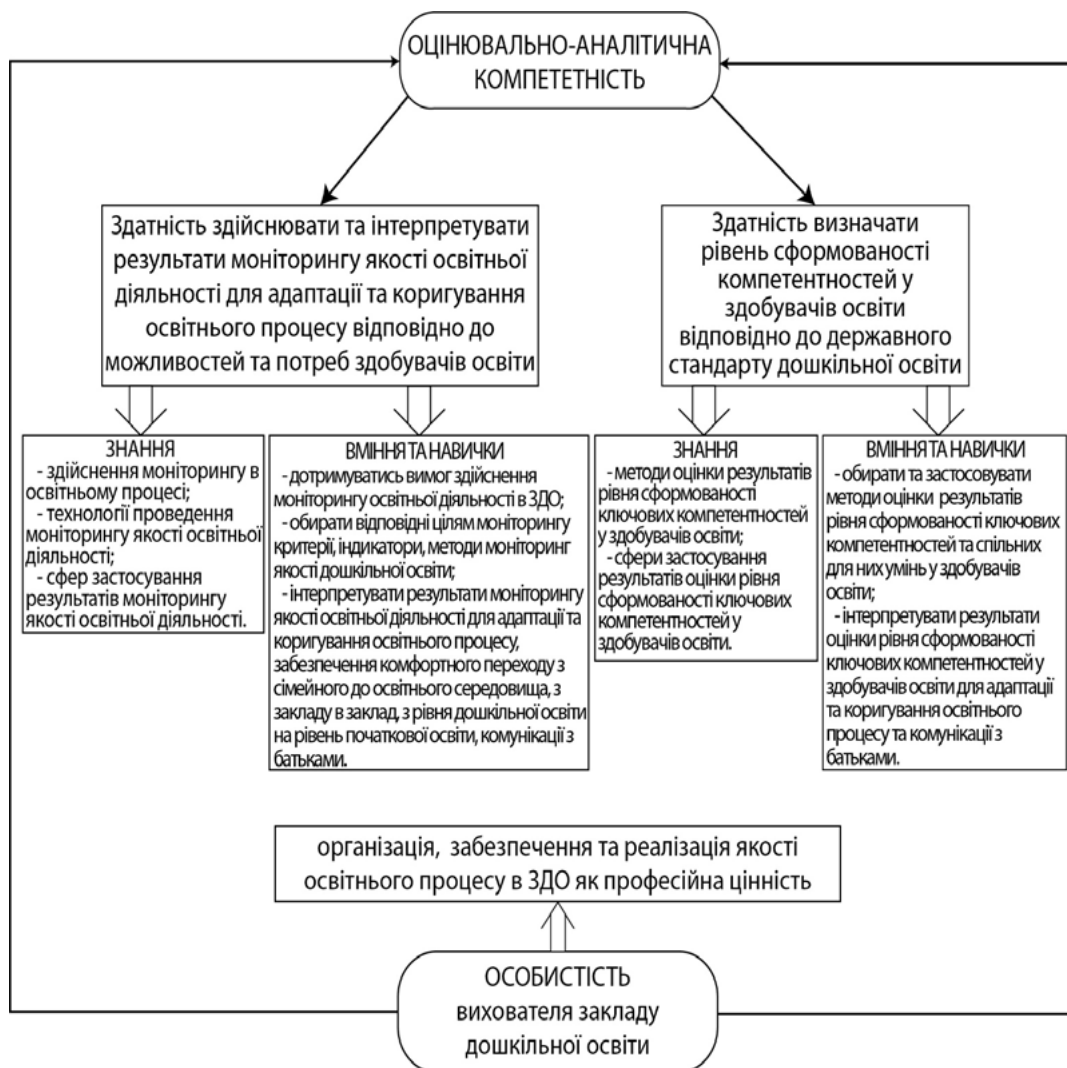

Рис. 1. Сутнісно-структурний аналіз оцінювально-аналітичної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти

З метою формування оцінювально-аналітичної компетентності в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти здобувачі вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки вивчають нормативний освітній компонент «Оцінювання та забезпечення якості дошкільної освіти» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньою програмою Дошкільна освіта. Мета викладання цього освітнього компонента полягає в усвідомленому засвоєнні здобувачами освіти цілісної системи знань з теорії оцінювання як компонента моніторингу якості дошкільної освіти; формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в контексті об'єктивного оцінювання, аналізу його результатів та забезпечення якості дошкільної освіти [1]. Змістом освітнього компонента є узагальнене сучасне розуміння змісту оцінювання як складової моніторингу в контексті забезпечення якості дошкільної освіти. Вивчається в сьомому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення освітнього компонента відведено 3 кредити (90 годин), у тому числі: 30 годин лекційних, 28 год. практичних, 6 год. консультації та 26 год. самостійної роботи.

Зміст освітнього компоненту передбачає усвідомлене засвоєння студентами двох змістових модулів: ЗМ 1. Теоретичні основи оцінювання та забезпечення якості дошкільної освіти та ЗМ 2. Методичні аспекти організації оцінювання якості дошкільної освіти. Зауважимо, що важливим завданням вивчення даного освітнього компонента є не лише і не стільки формування моніторингових знань, але й формування практичних моніторингових умінь і навичок. З огляду на це, всі практичні заняття орієнтовані на формування цих умінь і передбачають розробку студентами програми моніторингу, підбір інструментарію для дослідження якості освітнього процесу в ЗДО, аналіз результатів сформованості компетентностей здобувача дошкільної освіти та ін.

На кожному із занять здобувачі вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта інтегрують набуті психолого-педагогічні професійні знання, знання з освітнього компонента «Оцінювання та забезпечення якості дошкільної освіти», досвід практичної підготовки для об'єктивного оцінювання сформованості компетентностей дитини дошкільного віку, їх аналізу та розробки коригувальних програм оптимізації якості дошкільної освіти.

Ключовими компетентностями дитини дошкільного віку в Державному стандарті визначені: рухова і здоров'язбережувальна, особистісна, предметно-практична та технологічна, сенсорно-пізнавальна, логіко-математична та дослідницька, природничо-екологічна та навички, орієнтовані на сталий розвиток, ігрова, соціально-громадянська, мистецько-творча та інші, які мають продовження в початковій школі й упродовж життя (рис. 2) [2].

Рис. 2. Ключові компетентності дитини дошкільного віку

Формуванню практичних умінь і навичок здійснення оцінювання якості дошкільної освіти, реального стану освітньої діяльності сучасного закладу дошкільної освіти сприяють також завдання для самостійної роботи студентів. Для прикладу, на вивчення теми «Інструментарій оцінювання якості дошкільної освіти. Алгоритм проведення оцінювання» відведено 8 годин самостійної роботи й винесено наступні завдання:

1. Проаналізувати вимоги до оцінювання освітнього процесу ЗДО.
2. Методи оцінки якості організації освітнього процесу ЗДО.

3. Дібрати й обґрунтувати методики для діагностування того чи іншого аспекту в організації освітнього процесу ЗДО.

4. Розробити схеми діагностування різних аспектів діяльності ЗДО: діяльність вихователів; готовність майбутніх вихователів; діагностування готовності дітей до школи; рівень взаємодії ЗДО та батьків; маркетингова діяльність ЗДО.

5. Розробити алгоритм проведення оцінювання за одним із обраних аспектів (аргументувати свій вибір).

Аналогічно, практично орієнтованими є також завдання для самостійної роботи здобувачів освіти й для вивчення наступної теми «Програма оцінювання якості дошкільної освіти. Аналіз результатів. Напрями забезпечення якості дошкільної освіти»:

1. Розробити програму оцінювання якості дошкільної освіти.

2. Провести діагностування за розробленою програмою й методикою.

3. Підготувати й оформити звіт за результатами проведеного дослідження.

4. Розробити корегувальну програму в разі необхідності (обґрунтувати її) з окресленням основних напрямів забезпечення якості дошкільної освіти.

Після вивчення освітнього компоненту розроблені оцінювальні та корегувальні програми здобувачі освіти презентують перед студентською аудиторією. Обов'язково запрошені керівники педагогічних практик, а також стейкхолдери: вихователі та керівники закладів дошкільної освіти. Таке спільне обговорення результатів оцінювальної діяльності студентами якості дошкільної освіти реально визначає шляхи її оптимізації.

Висновок. Важливим чинником оптимізації освітньої діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти є своєчасне та об'єктивне її оцінювання та компетентний аналіз сформованості ключових компетентностей у здобувачів дошкільної освіти, що власне й є головною метою діяльності закладу дошкільної освіти. Реалізувати таке оцінювання можна лише при наявності оцінювально-аналітичної компетентності як однієї із провідних фахових професійних компетентностей. Звідси, проблема дослідження є актуальною й такою, що потребує теоретико-практичного вирішення. На формування цієї компетентності й орієнтований нормативний освітній компонент «Оцінювання та забезпечення якості дошкільної освіти» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньою програмою Дошкільна освіта (ВНУ імені Лесі Українки).

Подальшого дослідження потребує розробка методичних рекомендацій з вибору інструментарію діагностування сформованості моніторингових умінь і навичок у здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта (з урахуванням специфіки професійної діяльності).

Використана література:

1. Дурманенко О. Л. Оцінювання та забезпечення якості дошкільної освіти. Силабус: силабус нормативної навчальної дисципліни. Луцьк, ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. 12 с.
2. Дурманенко О. Л. Специфіка оцінювання якості освітньої діяльності закладу дошкільної освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Класичний приватний університет. № 83. 2022. С. 24–30.
3. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
4. Про затвердження базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти). Наказ МОН України № 33 від 12.01.2021. UR : <https://mon.gov.ua/ua/>
5. Професійна компетентність вчителя початкових класів: навчально-методичний посібник для вчителів / Автори-упоряд. : В. Є. Берека, А. В. Галас. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 496 с.
6. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Смагін І.І. Структура професійної компетентності педагога: нормативно-функціональний підхід. *Народна освіта*. Випуск 3 (33). URL : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5001
8. Смагіна Т. М. Деонтологічний складник оцінювально-аналітичної компетентності педагога. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. Випуск 2 (49). С. 198–202.

References:

1. Durmanenko O. L. (2021) Otsiniuvannia ta zabezpechennia yakosti doshkilnoi osvity. [Assessment and quality assurance of preschool education]. Syllabus: syllabus normatyvnoi navchalnoi dystsypliny. Lutsk, VNU im. Lesi Ukrainky. 12 s. [in Ukrainian]
2. Durmanenko O.L. (2022) Spetsyfika otsiniuvannia yakosti osvithoi diialnosti zakladu doshkilnoi osvity. [The specifics of assessing the quality of educational activities of a preschool education institution]. Pedagogika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. Klyasychnyi pryvatnyi universytet. № 83. S. 24–30. [in Ukrainian]
3. Profesiynyi standart “Vykhovatel zakladu doshkilnoi osvity”. [Professional standard “Preschool teacher”] URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti> [in Ukrainian]
4. Pro zatverdzhennia bazovoho komponenta doshkilnoi osvity (Derzhavnoho standartu doshkilnoi osvity). [On approval of the basic component of preschool education (State Standard of Preschool Education)] Nakaz MON Ukrainy № 33 vid 12.01.2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/> [in Ukrainian]
5. Profesiina kompetentnist vchytelia pochatkovykh klasiv: navchalno- metodychnyi posibnyk dlia vchyteliv (2018) [Professional competence of primary school teachers: educational and methodical manual for teachers.] / Avtory-uporiad.: V. Ye. Bereka, A. V. Halas. Kharkiv : Vyd-vo «Ranok», 2018. 496 s. [in Ukrainian]
6. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 roku № 2145-VIII. [Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 roku № 2145-VIII.] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian]

7. Smahin I.I. Struktura profesiinoi kompetentnosti pedahoha: normatyvno-funktsionalnyi pidkhid. [The structure of a teacher's professional competence: a normative-functional approach.] Narodna osvita. Vypusk 3 (33). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5001 [in Ukrainian]
8. Smahina T. M. (2021) Deontolohichnyi skladnyk otsiniuvalno-analitychnoi kompetentnosti pedahoha. [Deontological component of teacher's evaluation and analytical competence.] Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: «Pedahohika. Sotsialna robota». 2021. Vypusk 2 (49). S. 198–202. [in Ukrainian]

Durmanenko O. Formation of evaluation and analytical competence in future teachers of pre-school education institutions

In the process of implementation of the competence approach to professional training of future specialists, the problem of formation of evaluative and analytical competence is relevant. This competence enables the pedagogical workers of the pre-school education institution to objectively diagnose and analyze the quality of the organization of educational activities and its effectiveness in the context of the requirements of the state standard of preschool education. Hence, the urgency of the problem is obvious.

The purpose of the article is to analyze the content, forms and methods of forming the evaluative and analytical competence of future educators in the process of their professional training. In order to realize the defined goal, it is necessary to solve the following tasks: clarification of the content of the concept of evaluative and analytical competence of the educator of the preschool education institution and its structure; analysis of the specifics of the formation of evaluative and analytical competence in the process of studying by students of higher education of the educational component "Evaluation and quality assurance of preschool education" of bachelor's training, field of knowledge 01 Education / Pedagogy, specialty 012 Preschool education, according to the educational program Preschool education. Research methods: analysis, synthesis, generalization and systematization.

The article clarifies the definition of the researched concept as the ability of a future specialist to successfully perform professional functions, to carry out and analyze the results of monitoring the quality of educational activities in order to adjust the educational process in accordance with the capabilities and needs of education seekers, as well as to diagnose and interpret the real level of competence formation in education seekers in accordance with state standard of preschool education. In accordance with the structure of evaluative and analytical competence, a system of monitoring knowledge is defined as its cognitive component; operational and technological – monitoring skills and abilities; and also emphasized the motivational and value component as its personal component.

It has been proven that the normative educational component "Assessment and quality assurance of preschool education" of bachelor's training, field of knowledge 01 Education / Pedagogy, specialty 012 Preschool education, according to the educational program Preschool education (Lesia Ukrainka University) serves as one of the means of forming the evaluative and analytical competence of future teachers

Further research is needed to develop methodological recommendations for the selection of tools for diagnosing the formation of monitoring skills and abilities among students of higher education in the specialty 012 Preschool education.

Key words: *evaluative and analytical competence, monitoring, quality of preschool education, student of higher education, educational component.*

УДК 378.22:376

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.91.21>

Звєкова С. М.

**НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КРИЗЬ ПРИЗМУ ВИМОГ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Навчально-дослідницька діяльність є важливою складовою професійної підготовки майбутніх бакалаврів спеціальної освіти. Цей вид діяльності сприяє формуванню не тільки професійної компетентності, але і критичного мислення, творчих здібностей та навичок самостійної роботи. У сучасних умовах вимоги ринку праці до фахівців значно змінилися, тому педагогічні заходи повинні бути спрямовані на формування у студентів професійної компетентності, яка відповідає сучасним вимогам ринку праці. Для цього потрібно використовувати різні методи і прийоми навчання, які сприятимуть розвитку в майбутніх бакалаврів спеціальної освіти необхідних навичок і знань.

У статті висвітлено роль навчально-дослідницької діяльності, її методи та форми крізь призму вимог до професійної підготовки майбутніх бакалаврів спеціальної освіти. Представлено огляд розробленості теми у сучасній педагогічній науці. Наводиться власне визначення поняття «професійна підготовка майбутніх бакалаврів спеціальної освіти» на базі аналізу наукових робіт дослідників. Систематизовано вимоги, що висувуються до професійної підготовки майбутніх бакалаврів спеціальної освіти. Досліджуються способи їхньої реалізації у навчально-дослідницької діяльності студентів. Зокрема, пропонується застосовувати такі методи, як проектне навчання, використання інноваційних технологій, інтерактивних методів навчання (групові дискусії, рольові ігри, квести професійного характеру). Формами організації навчально-дослідницької діяльності у професійній підготовці майбутніх бакалаврів спеціальної освіти є практичні заняття, курсові та дипломні проекти, взаємодія з практикуючими фахівцями, спеціальні курси, методичні семінари для підвищення рівня підготовки викладачів до організації наукового пошуку із спеціальної освіти.